

Р Е Ш Е Н И Е

№ 100

Гр.София, 18.02.2026г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

Върховният касационен съд на Република България, второ наказателно отделение, в съдебно заседание на двадесет и трети януари през две хиляди и двадесет и шеста година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: НАДЕЖДА ТРИФОНОВА
ЧЛЕНОВЕ: ПЕТЯ КОЛЕВА
ВЕСИСЛАВА ИВАНОВА

при секретар И.РАНГЕЛОВА и
в присъствието на прокурора ЛЮБЕНОВ
изслуша докладваното от съдията Н.Трифорова н. д. № 1118/2025 година.

Касационното производство е образувано по повод постъпил протест от представителя на Апелативна прокуратура-гр.София срещу решение № 277/24.07.2025г. на Апелативен съд-гр.София по ВНОХД № 353/2025г.

В касационния протест се релевират основанията по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 НПК. Твърди се, че са допуснати съществени процесуални нарушения от въззивния съд с излагането на неясна фактическа обстановка, с вътрешни противоречия на мотивите към решението, пороци в аналитичния анализ на доказателствата, неотстранени пропуски в процесуалната дейност на първата инстанция, като забавяне на делото, неосигурено равенство на страните в процеса, липса на произнасяне по направени искания от страна на държавното обвинение. Изразява се несъгласие и с правните изводи на апелативната инстанция относно липсата на причинна връзка между действията на подсъдимия и нанесената щета, както и относно отсъствието на субективни елементи от състава на престъплението. Иска се от касационната инстанция да отмени решението на въззивната инстанция и да върне делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд.

В съдебно заседание пред Върховния касационен съд, представителят на Върховната касационна прокуратура заявява, че поддържа протеста. Намира, че въззивният съд не е изпълнил задълженията си да проведе всестранно и безпристрастно разследване, игнорирал е доказателства, доверил се е на експертни заключения, които не отговарят на изискванията на чл.152, ал.1 НПК, не е изпълнил задълженията си да конкретизира нанесената щета, като признак от състава на престъплението по чл.260 НК. Пледира за уважаване на протеста, отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на апелативния съд.

Защитникът на подс.Ц.- адв. К. оспорва протеста. Не счита, че са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила от въззивния съд. Излага становище, че няма пропуски в аналитичната дейност на контролираната инстанция,

че фактите са изяснени вярно, а законът приложен правилно. Подчертава, че дори към момента на изслушване на втората допълнителна тройна съдебно-оценителна експертиза, все още не е бил приет Общ устройствен план на община Б. и оценяваните имоти са били със статут на земеделски земи. Предлага решението на апелативния съд да се остави в сила.

Подсъдимият Л. Ц. поддържа аргументите на защитника си. С последната си дума моли решението на съда да се остави в сила.

ВЪРХОВНИЯТ КАСАЦИОНЕН СЪД, второ наказателно отделение, като обсъди доводите релевирани в касационния протест, становището на страните от съдебното заседание и извърши проверка на атакувания въззивен съдебен акт в рамките на правомощията си, установи следното:

С присъда от 12.04.2024 г. по НОХД № 379/2020 г. по описа на Окръжен съд - гр. София, подсъдимият Л. Ц. е признат за невиновен за това, на 16.10.2018 г. в гр. Б., в качеството си на лицензиран оценител, да е дал невярна оценка за стойността на оценявано имущество, представляващо 4 поземлени имота общинска собственост в землището на с. "Г.", м. "С.", общ.Б., обл.София, като предал на община Б. четири експертни оценки, съгласно които пазарната стойност на оценяваното имущество към 16.10.2018 г. е 128 549 лв., при действителна пазарна стойност на имотите 2 537 304 лв. и от това на 27.12.2018 г. произтекла щета за община Б. в размер на 2 363 804 лева, като случаят е немаловажен и на основание чл.304 НПК е оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.260, ал.1 НК.

С решение на Софийския апелативен съд № 277 от 23.07.2025 г. по ВНОХД № 353/2025 г. присъдата е била потвърдена.

Касационният протест е неоснователен.

Преди да отговори на възраженията в него, съдът намира за необходимо да направи следните уточнения- настоящият касационен контрол се осъществява по отношение на въззивния съдебен акт, поради което доводите на представителя на държавното обвинение по отношение процесуалните действия на първоинстанционния съд не са относими и не могат да бъдат разгледани. Предмет на проверка са процесуалната и материална законосъобразност на решението, и доколкото в същото следва да се открият отговори на направени от държавното обвинение възражения срещу първоинстанционната присъда, оплакванията на касатора за неотстранени пропуски в процесуалната дейност на първия съд и в правните му изводи, ще се разгледат на плоскостта на касационното основание по чл.348, ал.1, т.2 НПК, отнесени към решението на проверяваната инстанция съобразно изискванията към него по чл.339, ал.1 и 2 НПК.

Не могат да се споделят оплакванията на прокурора за липса на мотиви към атакуваното решение, поради противоречиви и неясни аргументи относно фактичката обстановка, както и заради отсъствие на отговори на направени от него възражения. Основният довод за неясни мотиви на съда относно фактите, почива на твърдението, че неправилното използване на предлог в едно изречение от мотивите към решението, до такава степен е довело до объркване в смисъла на изложението, че го приравнява на липса на мотиви. Касационният съд може единствено да се съгласи с констатацията, че цитираното от прокурора изречение „В тази обстановка е отразено адекватно в мотивите към присъдата...“ не е стилистично издържано. От там нататък, не могат да се споделят изводите, че това води до неяснота във волята на съда относно приетата за установена фактическа обстановка. Подробно е мотивирано от апелативния съд изложението на фактите, които намира за установени и същите не се

различават от тези, приети от първия съд. Не остава съмнение относно това, че на подсъдимия, в качеството на независим оценител по смисъла на ЗНО и поради това имащ качеството на лицензиран такъв, е било възложено да направи четири оценки на четири общински недвижими имоти- ниви в землището на с. Г., по повод провеждането на търг по продажбата им. В изпълнение на сключен договор с община Б., той представил четири доклада за пазарната стойност на имотите, като е използвал за това два метода- нормативен и методът на пазарните аналози. Избрал е да са в съотношение 70/30 в полза на нормативния метод. Използвал е и коригиращ коефициент 0,2, при което е дал пазарна оценка - 128 549 лв . Тези доклади са били внесени за разглеждане на събрание на Общинския съвет на община Б., одобрени са и са станали част от решения на съвета, след което е проведена процедура по продажба на имотите на търг, чрез наддаване. Следва да се отбележи, че фактите възприети от съдилищата не се отличават от тези, изложени в обвинителния акт. Те са коректно изяснени в хода на всестранно и пълно разследване, въз основа на процесуално допустими и правдиво интерпретирани доказателства и объркване във волята на съда не се констатира.

Срещу вярното тълкуване на доказателствените източници прокурорът възразява като счита, че въззивният съд е допуснал нарушение на процесуалните правила, тъй като не е коригирал пропуски на първия съд, а именно неправилно разчитане съдържанието на приети по делото експертни заключения. Прокурорът отбелязва, че въззивният съд, както първоинстанционният, е направил изводи за липса на занижена пазарна оценка на имотите, без те да са изведени на базата на надлежно събрани доказателства. Цитира се заключението на кредитираната от съдебните инстанции първа тройна допълнителна СОЕ, назначена от окръжния съд и изготвена от вещите лица проф.В., инж.Б. и инж.М. като се отбелязва, че тя е предоставила пазарни цени на четирите земеделски имота, некореспондиращи с цените, посочени в мотивите и към двата съдебни акта. В тази насока настоящият съд следва да отбележи следното: Подсъдимият като независим оценител, вписан по Закона за независимите оценители, е следвало да се съобрази с методите на оценяване, посочени в БСО / Българските стандарти за оценяване , приети от Камарата на независимите оценители (КНОБ) и в сила от 01.06.2018 г. / При изготвянето на четирите оценки е използвал два от посочените там метода – нормативен, според Наредбата за реда за определяне на цени на земеделските земи и метода на пазарните аналози, в съотношение 70/30 в полза на първия метод. Изготвената на ДП тройна СОЕ е използвала единствено метода на пазарните аналози. Първата допълнителна тройна СОЕ, назначена от окръжния съд, е имала за задача да направи оценка на имотите, след използването на двата метода, с които е работел подсъдимия. Цитираната в протеста стойност, дадена от първата допълнителна тройна СОЕ е вярна като достигната по метода на пазарните аналози, но не отчита обстоятелството, че след изпълнението до край на поставената от първоинстанционния съд задача, с допълнение на стр. 296 , е дадена търсената осреднена оценка въз основа на двата метода и тя е съпоставена от съда по отношение на дадената от подсъдимия оценка и получената след провеждане на търга цена. Така че изводите на съда не са произволни, нито изопачават доказателствата по делото. Факт е, че няколко експерта, ангажирани с работа по делото и изготвянето на няколко СОЕ, използвайки различни, допустими и възможни методи на оценка- нормативен, на пазарните аналози, приходния метод, всички посочени в БСО, достигат до различни пазарни стойности на въпросните имоти. Въззивният съд мотивирано е избрал да се довери на допълнителната СОЕ, изготвена от вещите лица проф.В., инж.Б. и инж.М.,

която е използвала същите методи на оценка, както подсъдимия, коригирала е съотношението им- 50/50 и след приложение на корекционен коефициент е дала заключение за стойност на имотите по-ниска от постигнатата на търга цена. Втората допълнителна тройна СОЕ, изготвена от вещите лица проф.В., инж.Б., инж.Д., е ценена доколкото и при използване на други методи се е достигнало до заключения, които не констатираат занижаване на пазарната стойност на имотите. В този смисъл не могат да се споделят твърденията на касатора, че съдебните инстанции са направили произволни фактически изводи, относно цената на процесните имоти, като са възприели за правилен единствено нормативния метод на оценки / стр. 14 от касационния протест/ и така са изопачили доказателства. В нито една от приетите и обсъдени експертизи, включително в оценката, дадена от подсъдимият, не е приложен единствено нормативният метод за определяне пазарната стойност на имотите.

Що се отнася до оплакването, че въззивният съд е игнорирал доказателства относими към изводите за вярната пазарна оценка, като данните за местоположението на имота, инвеститорския интерес и включването на четирите имота в Общия устройствен план на общината в зона за смесено застояване, то същото е разгледано с нужното внимание стр.17 от решението. Не са пренебрегнати от апелативната инстанция доказателствата и експертните становища, че към датата на изготвяне на оценките, имотите са били със статут на земеделски земи- 4 категория, неполивни. Към датата на предоставяне на оценките- 16.10.2018 г., не е бил наличен проект за Общ устройствен план на общината, предвиждащ преотреждане на процесните имоти за смесено застрояване. Такъв е изработен и е обсъждан, след датата на деянието, като процедурата по приемането му е продължила няколко години и той е влязъл в сила в началото на 2025 г. Изложените факти, които не са пренебрегнати от апелативната инстанция са обсъдени в светлината на доводите на обвинението, касаещи комплексната оценка за пазарната стойност на имотите към датата на изготвените от подсъдимия оценки, като обосновано е прието, че той не е имал фактическо основание да се съобрази с обстоятелства, настъпили впоследствие.

Настоящата инстанция не може да се съгласи с възраженията на касатора, че процесуалната годност на експертните заключения на допълнителните СОЕ е опорочена, тъй като в тях е участвало вещо лице, което не е било регистрирано като независим оценител съгласно Закона за независимите оценители. Въззивният съд е обсъдил това оплакване, като е направил заключението, че всички експерти, участвали в изготвянето на съдебните оценителни експертизи са били вписани като вещи лица и са били компетентни да дадат заключения по поставените им задачи. Настоящата инстанция се солидаризира с мотивите на въззивния съд, като единствено уточнява, че това е станало предвид адекватната им професионална квалификация, компетентност и спецификата на познанията им в конкретната област на познанието. Законът за независимите оценители /ЗНО/ регламентира придобиването на професия- независим оценител като лице, което по смисъла на чл. 5 ЗНО, въз основа на регистрация в регистъра на независимите оценители, има право да изготвя и подписва доклад за оценка на обекти, подлежащи на оценяване по чл.6 ЗНО, пред възложител, като прилага необходимите стандарти. Както в чл.7 от отменената Наредба 2/2015 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица, действала към момента на назначаването на първата допълнителна СОЕ, така и в чл.7 от настоящата Наредба Н-1 от 14.02.2023 г., придобиването на правоспособност по ЗНО не е посочено като условие за утвърждаването на лице като експерт по съдебни дела. Поради изложеното, касаторът няма основание да претендира, че приетите две

допълнителни експертизи, са компрометирани на това основание.

В кръга на възраженията относно законосъобразността на процесуалните действия на въззивната инстанция, може да се разгледа оплакването на касатора срещу мотивите на апелативния съд, с които не е приел за основателни доводите му, че липсата на произнасяне в открито съдебно заседание от първия съд, по направено искане за отвод на вещо лице, е накърнило съществено правата на държавното обвинение и е опорочило законосъобразността на приетата експертиза. Мотивите, с които въззивният съд е отхвърлил твърдението на прокурора за наличие на съществен процесуален пропуск, се споделят и от настоящата инстанция. По направените искания за отвод, съдът дължи произнасяне. Въпросът за компетентността на вещите лица е бил предмет на обсъждане, повдигнат от прокурора в открито съдено заседание на 26.04.2023 г., когато първият съд не е уважил възраженията му. С писмена молба от 30.05.2023 г., след заседанието, на което е приета допълнителната тройна СОЕ, прокурорът е предложил на съда да преразгледа решението си и да отведе вещото лице проф. В., тъй като същата няма качеството на независим оценител по смисъла на ЗНО. С писмена резолюция, в закрито заседание, съдът се е произнесъл, като не е уважил искането. Процесуалното развитие на въпроса не може да оправдае твърдението на касатора, че отсъствието на произнасяне на съда в открито заседание по неговата писмена молба, е накърнила правата му. Като страна в процеса, той не е бил лишен от възможността да изложи становището си по въпроса за компетентността на вещото лице и това е сторил в съдебно заседание на 26.04.2023 г., макар и без да направи изрично искане за отвода му. Получил е отговор, макар и незадоволителен за него. Повторно е сезирал съда с писмена молба, на която е даден писмен отговор със същите доводи. Не всеки процесуален пропуск на съда носи характеристиките на процесуално нарушение, което да се определи като основание за отмяна на постановения съдебен акт. Пропускът трябва да е съществен, а неговата значимост се преценява през призмата на накърнените права на страните, произтекли евентуално от това действие. Обсъжданата хипотеза не бележи подобно негативно въздействие и неблагоприятни последици по отношение правата на държавното обвинение, поради което и не се приема за съществен процесуален пропуск, с произтичащите от това последици.

Процесуална незаконосъобразност, опорочаваща въпросните експертизи се съзира от касатора и в начина, по който първият съд е решил да предостави възможност на всяка от страните да посочи вещо лице, което да се включи в изготвянето на втората допълнителна тройна СОЕ. Без да се конкретизира, по какъв начин са засегнати нечии права, представителят на държавното обвинение определя подхода на съда, като противоречащ на процесуалните изисквания. Действително в проведено съдебно заседание на 26.04.2023 г, съдията от окръжния съд е допуснал изслушването на допълнителна тройна СОЕ, като е предоставил възможност на защитата и на държавното обвинение да предложат по едно вещо лице, които заедно с експерт, избран от съда, да изготвят тройна допълнителна експертиза. Подходът на съда може и да не е традиционен, но не би могъл да се определи и като съществено нарушаващ процесуалните правила и рефлектиращ негативно по отношение правата на страните в процеса. Крайният съдебен акт, с който са назначени тримата експерти е на съда, който е преценил тяхната компетентност и възможност да дадат отговори на поставените задачи. Това, че е предоставена възможност на страните да направят предложения, не опорочава процедурата по определяне и назначаване на вещи лица, а и представителят на държавното обвинение не е възразил на това в заседанието пред първата инстанция.

Обобщавайки анализа на процесуалните действия на съда и оценката, дадена им от въззивния съд в решението, настоящата инстанция заключава, че не може да сподели възраженията, направени в протеста и поддържани в съдебно заседание, за съществени нарушения на процесуалните правила, обективирани в оплаквания срещу формиране състава на експертизите, компетентността на включените в тях вещи лица и процесуалните действия на съда по отвеждането на част от тях.

Прокурорът опонира и срещу процесуалните действия на първия съд при разпита на свидетелите Ц. П.Д. и св.А., като очевидно така изразява несъгласие с мотивите на въззивния съд да не сподели аргументите му за нарушени принципи на състезателност и равнопоставеност. Настоящата инстанция няма повод да ревизира мотивите на апелативната инстанция в посочения смисъл. Оплакването на прокурора не е игнорирано, като въззивният съд е направил внимателна проверка на твърденията му относно нарушени принципи по чл.12 НПК. Изследван е смисълът на недопуснатите въпроси на представителя на държавното обвинение към двете свидетелки, като с оглед на отправените към тях питання, въззивният съд правилно е констатирал, че отговорите на въпросите относно проведения търг се съдържат в писмени документи по делото или пък касаят персонална оценка и становище, поради което първият съд не ги е допуснал. Не се констатира порок в обективността и всестранността на проведеното разследване, нито нарушени права на равнопоставеност на страните, още повече, че съдът не е задължен да допуска всеки един техен въпрос или доказателствено искане. Преценката за относимостта им към основния предмет на доказване се прави от съда разглеждащ делото, а последващата проверка на процесуалните му дейности се извършва съобразно принципите по чл.13 и 14 НПК. Без да се отрича задължението на въззивния съд, като инстанция по фактите и правото, да направи цялостна служебна проверка на атакувания пред нея съдебен акт, включително и чрез повеждане на въззивно съдебно следствие, трябва да се отбележи, че прокурорът не е направил искане нито във въззивния протест, нито в съдебно заседание пред апелативния съд, да се отговори все пак на поставените от него, но недопуснати от първия съд, въпроси чрез преразпит на свидетелките, за да се компенсира допуснатия според него пропуск. Освен липсата на процесуална активност от страната, която твърди, че е засегната от действията на първия съд, то доводите, с които въззивната инстанция не е приела аргументите ѝ за нарушени принципи на равенство и състезателност са правилни и издържани. Следва да се отбележи и обстоятелството, че конкретиката на казуса и характера на обвинението поставят на преден план значимостта на писмените доказателства, доколкото те касаят установяването на включените в обвинителния акт факти.

Не се споделят аргументите на прокурора, че продължителността на процеса, проведен пред първия съд се е отразила негативно върху ефективното упражняване на правата на държавното обвинение, тъй като съществува възможност да изтече давностния срок. Това не се е случило, а и въззивният съд не е разполагал с процесуални възможности да ревизира този факт. Изтеклото време е настъпило обстоятелство, което е отчетено, но не може да се компенсира, най-малко с удовлетворяване претенцията на обвинението за осъждане на подсъдимия.

По изложените съображения касационният съд не може да сподели оплакванията на касатора за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила. Мотивите към атакуваното въззивно решение са изготвени в съответствие с разпоредбата на чл.339 НПК, фактите са коректно изяснени въз основа на законосъобразно събрани и вярно интерпретирани доказателствени източници, дадени

са отговори на направените от страните възражения, с което проверяваната инстанция е изпълнила задълженията си по чл.313 и чл.314 НПК.

Въз основа на коректно изяснена фактическа обстановка и неопорочена аналитична дейност, съдът е достигнал и до правилно приложение на материалния закон, като е потвърдил оправдаването на подсъдимия по повдигнатото му обвинение по чл.260, ал. 1 НК. За да е осъществен състава на това престъпление следва деецът, имащ качество на лицензиран оценител, да е дал невярна оценка или заключение за стойността на оценяваното имущество и от това да се произтекли щети в немаловажен случай.

Тезата на обвинението, че оценката дадена от подсъдимия на четирите общински имота е невярна, се основава на твърдението, че при изготвянето ѝ подсъдимият неправилно е дал превес на нормативния метод в съотношение с метода на пазарните аналози, при отношение 70/30 в полза на първия метод и че е използван занижен коригиращ коефициент, приемайки същевременно, че параметрите му не са нормативно установени.

За да мотивират липса на обективни признаци на престъплението, двете предходни съдебни инстанции законосъобразно са направили извод, че подсъдимият е използвал установени в БСО методи на оценка. Доколко в конкретния случай е приложим нормативният метод, не е въпрос на дебат, тъй като твърдения в обратната насока не са изложени от обвинението. Посочено е само от обвинението, че делът му е несъразмерно и неправилно завишен. Но дори и след редуциране тежестта на този метод спрямо метода на пазарната оценка от допълнителната тройна СОЕ и приложение на съотношение 50/50, както и след приложение на друг коригиращ коефициент, цената е по-ниска от достигнатата след наддаването на търга. Втората допълнителна СОЕ въз основа на други методи на оценка- доходния метод, съчетан с този на пазарните аналози, не определя цена, която да подкрепя обвинителната теза.

В действителност не се доказва твърдението на прокуратурата, че вярната оценка е тази достигната като стойност от експертизата от ДП. Дори и вещото лице, участвал в нейното изготвяне, в особеното си мнение към втората допълнителна СОЕ, в състава на която е бил включен, е предоставил заключение за различни цени, които се критикуват в касационния протест. Не на последно място, с нужната аргументация експертизата, изготвена на ДП не е кредитирана от съда, отчитайки обстоятелството, че тя е използвала единствено метода на пазарните аналози, като преимуществено цените за сравнение са били не на реално сключени сделки, а офертни, както и че в експертизата са отчетени несъществуващи към датата на изготвяне на инкриминираната оценка фактори, като проекта за Общ устройствен план на общината, в който се предвиждало промяна предназначението на четирите ниви.

Следователно, не е доказано от обективна страна, че чрез използване на неправилно съотношение между установени в БСО методи на оценка и след приложението на занижен коефициент, подсъдимият е дал невярна оценка и от това да е причинена щета. Цената, на която са продадени имотите е достигната на търг с наддаване и е по-висока от дадената от подсъдимия оценка, както и от определената от кредитираните експертизи .

Поради отсъствието на съставомерните признаци от обективна и субективна страна на състава на чл.260, ал.1 НК, въззивният съд правилно е потвърдил оправдателната присъда на първата инстанция.

Предвид изложеното, касационният съдебен състав намира, че не са налице посочените в протеста касационни основания, които да водят до отмяна на въззивното

решение. Не са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила и материалният закон е приложен правилно с оправдаването на подсъдимия по повдигнатото му обвинение.

Водим от гореизложеното и на основание чл.354,ал.1,т.1 НПК, Върховният касационен съд, Второ наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 277/24.07.2025 г. на Апелативен съд -гр.София по ВНОХД № 353/2025 г.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: